ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין נא.

אין לי אלא שנשאם לכהן. לקמיה פריך מהיכא מיתי הא מטו משום דניסת לוי וישראל לאו בת כהן היא: **חלל.** כהן שנשא גרושה או זונה ולדה לו בן מיקרי חלל מן הכהונה כדכתיב (ויקרא כא) לא יחללו זרעו: **עובד כוכבים** נתין ומומר. אע"פ שאסורין לבא בקהל יש להם קידושין והרי היא אשת איש דקדושין תופסין בחייבי לאוין. ואע"ג דהאי מתניתין ר"ע דדרש וי"ו ומסיענן ליה דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין (יבמות י:) איכא תנא ביבמות (דף מט.) דאית ליה אליבא דר"ע דכי אמר ר"ע אין קדושין תופסין בחייבי לאוין ה"מ בחייבי לאוין דשאר אבל בחייבי לאוין גרידי לא אמר. **עובד כוכבים** איכא לאו דלא תתחתן בהם (דברים ז) וכן נתין דהוא מן הנכנעוים: **כם אינ כהן.** אינ יתירא למה לי אלא למדרש דאפ הוא דבעינן אינ כהן אבל בעל לא בעינן אינ כהן ואף על פי שאינה בהנת אבת כהן קפיד קרא שתהא בת אינ כהן ולא אשת כהן: **רבי אליעזר אומר כו'.** לקמן בעי מאי קאמר: **חיללה שבת בת סקילה.** והיכי ס"ד דהקל בה הכתוב משאר בעות ישראל ליתן במיתה קלה: **ומאי שנא מיניה דידיה.** לענין שבת למה יחמיר לנו בנקיבות יותר מן הזכרים בהנים: **איכו אשתרא שבת כו'.** ומשו"ה איכא דלא אשתרא ליה מיהו לא תחמיר עליה: **הא לזנות כתיב.** ופנויה לאו זנות היא דאין לשון זונה אלא שזיינתה ויצאה מתחת בעלה לאחרים כמו (הושע ט) כי זנית מעל אלהיך לשון מורדת ויוצאה מזה לזה אשוויד"א בלע"ז: **כדר"א.** במסכת יבמות בהנא על יבמתו (שם.): **עשאה זונה.** ליפסל מן הכהונה אלמא זנות מיקריא: **מאי נינהו.** מאי קאמר לן קרא: **שזינתה מאביה.** בתמיה: **אפילו הנה הנה.** כמיב בבת בנו ובבת בנו (ויקרא יח) ערות בת בנך או בת בתך הן בת בתך וגו' כי ערותך הנה וכתיב בבת אשתו (שם) שארה הנה זימה היא מה באשתו עשה כתה בבת בתה דכתיב (שם) ערות אשה בתה לא תגלה וגו' על בתו כעל בת בתו ומן ק"ו לא תייתיה לאין עונשין מן הדין אבל גזרה שוה הוי כאילו מפורש בו דהא לא הוי דרשה איכתיב הנה יתירא: **אפילו זימה זימה.** לידון בשריפה כתיב הכא זימה היא וכתיב בשריפה זימה (שם כ) באם ישרפו וגו': **אלקא דעתך אמינא.** האי אביה קרא יתירא הוא דגליא שריפה בבת כהן שזינתה מאביה לאפוקי מגזירה שוה דרבא אתא למימר דלא תידרוש ליה לישראל הבא על בתו בשריפה דמדגלי רחמנא כו' קא משמע לן היא מחללת דזיינתה [עם] שאר כל אדם קאמר: **לאו בת כהן היא.** בתמיה. למה לי אינ יתירא לריבויי: **כי אחל לזנות.** כשהיא ממחללת על ידי זנות וזו נתחללה כבר ע"י נשואין שנשאת לחלל לגתין וממזר נתחללה מן התרומה אפי' ימות חדש אין לה לא תשוב עוד אל בית אביה כנעוריה ונפסלת נמי מן הכהונה שלא תיגשא עוד לכהן וכולה יליף מיבמות בפרק אלמנה (דף פח.): **לפסול לה.** כגון נתין וממזר: **פסלה.** עולמית מתרומה ומכהונה. והתם פריך האי מיבעי ליה לגופיה זר שאינו כהן לא תאכל בתרומה בחיים ומשני ליה התם. וחלל אע"ג דלא פסיל לה הוא דהא כשר לבא בקהל יליף לה בפרק אלמנה לכהן גדול (יבמות דף פט.) מלא יחלל זרעו (ויקרא כא) מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו פוסל דכהן גדול הבא על האלמנה פוסל מן הכהונה ומן התרומה דיליף לה מלא יחלל שני חילולין במשמע שמחלל אותה ואת הולד: **בני ישראל נמי.** אע"פ שאינה מחוללת עולמית מיהו כל ימי חייו מחוללת מן התרומה דכתיב ובכה זו': **ודלא כר"מ.** הא דאמרן לעיל בת כהן הנשואה לממזר בקדושתה קיימת ונידונית בשריפה דלא כרבי מאיר: **ואכלה בתרומה בשונג.** דגבי זר איכא חיוב קרן וחומש: **משלמת את הקרן.** דכיון דלא זכי לה לחמנא בגוה גזלה היא אלמא: **ואינה משלמת את החומש.** דלאו זרא הוא לחזור אם ימות בעלה וחרב אין לה: **ומיתתה בשריפה.** אם זיינתה: **נשאת לאחד מן הפסולים.** שנפסלה עד עולם ומתחללה הרי היא כזרה גמורה: **מאביה.** שזיינתה מאביה: **אלא בסקילה.** כמתני' (דף נג.): **ברשות אביה.** תרוסה: **אי ברבנן.** דאמרי סקילה חמורה איפכא מיבעי ליה דהא תרוסה חמורה מנשואה ולדידהו נשואה יצאה מכלל בת ישראל מחנק לשריפה ולא תרוסה מסקילה לשריפה: **ואי כרבי שמעון.** דאית ליה שריפה חמורה מסקילה הא אמר אחת תרוסה ואחת נשואה יצאו לשריפה: **ואי כר' שמעאל.** הא דאמר שריפה חמורה כר' שמעאל דאמר לקמן בשמעתא דנ"ע) תרוסה יצאת לשריפה ולא נשואה דיליף לה מבנין אב דבתרוסה הכתוב מדבר: **אם חמיה חנק הוא.** כדין בת ישראל הבא לא יצאה מכלל: **כך הנעה.** של משנת ר"א כמו שהיא שנויה ולא תפכה ונעולם כרבנן דאית להו איפכא תרוסה בסקילה ושיהו נמי הכי אמר כל שהיא בת ישראל שזינתה מאחר: **למעוט ממיתה אחרת.** שריפה כלומר במיתה שהיא קלה משריפה כגון נשואה דחנק בעלמא הוא הכא בת כהן במיתת אביה כו' כאילו זיינתה מאביה ובשריפה: **כל שהיא.** בת ישראלית למעלה ממיתת אביה כגון תרוסה דבסקילה ה"ג בת כהן לא יצאת מכלל לקל ונידונית במיתה חמורה כאילו זיינתה מחמיה דבסקילה וה"ק אביה בשריפה הסמוכה למיתת אביה דנחמיה מינה דרגא דהיינו נשואה בת ישראל הבא בת כהן הוליחה הכתוב להחמיר בשריפה ושהיא למעלה משריפה כגון תרוסה את חמיה איינן לה כדין בלתו דבסקילה. יש לנמנס אחאי נקוט את חמיה מיפוק ליה דכן דינה בסקילה אחרי שלא יצאה מן הכלל ומיהו הא מתקפינן אתקפתא אחריתי ומפקינן ליה מטעמא: **לעולם**

הא מני ר"ש היא. אע"ג דר"ש לא דרש וי"ו דושפוטין בפרק קמא (דף יד. ושם) הכא דרש: סירכא

אין לי אלא שנשאם לכהן ניסת ללוי ולישראל לעובד כוכבים [6] **לחלל לממזר ולנתין מניין ת"ל** [1] **ובת איש כהן אע"פ שאינה כהנת** [2] **היא בשריפה** [3] **ואין בועלה בשריפה** [4] **היא בשריפה** [5] **ואין זוממיה בשריפה רבי אליעזר אומר את אביה בשריפה ואת חמיה בסקילה אמר מר יכול אפילו חיללה שבת חיללה שבת בת סקילה היא אמר רבא הא מני ר"ש היא דאמר שריפה חמורה סד"א הואיל ואחמיר בהו רחמנא בכהני** [7] **דרבי בהו מצות יתירות תידון בשריפה קא משמע לן** [6] **מאי שנא מיניה דידיה סלקא דעתך אמינא איהו דאשתריא ליה שבת לגבי עבודה היא כיון דלא אשתריא שבת לגבה אימא תידון בשריפה קא משמע לן יכול אפילו פנויה הא לזנות כתיב כדר"א דאמר** [8] **פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה או אינו אומר אביה אלא להוציא את כל אדם אלא מאי ניהו שזינתה מאביה מאי איריא בת כהן** [9] **אפילו בת ישראל נמי** [10] **דאמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבודימי אתיא** [2] **הנה** [3] **הנה אתיא** [3] **זמה** [4] **איצטריך סד"א קרא לאפוקי מדרבא מדגלי רחמנא בבת כהן ולא בבת ישראל קמ"ל בת כהן אין לי אלא שניסת לכהן ניסת ללוי לישראל ולעובד כוכבים ולחלל לנתין ולממזר מניין תלמוד לומר בת איש כהן אף על פי שאינה כהנת משום דאינסבא להו להני לאו בת כהן היא ותו מידי כהנת לכהן כתיב סד"א** [5] **כי תחל לזנות אמר רחמנא הני מילי היכא דקא מתחלא השתא אבל הא כיון דקא מתחלא וקיימא מעיקרא** [6] **דאמר מר** [5] **ובת כהן כי תהיה לאיש זר** [7] **כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ללוי וישראל נמי** [8] **ושבה אל בית אביה כנעוריה מכלל דכי איתיה גביה לא אכלה אימא לא תידון בשריפה קמ"ל ודלא כר"מ** [9] **דתניא** [10] **בת כהן שניסת לישראל ואכלה תרומה משלמת את הקרן ואינה משלמת את החומש ומיתתה בשריפה** [1] **ניסת לאחד מן הפסולין משלמת קרן וחומש ומיתתה בחנק דברי ר' מאיר וחכמים אומרים** [2] **זו וזו משלמות קרן ולא חומש ומיתתן בשריפה ר"א אומר את אביה בשריפה ואת חמיה בסקילה מאי את אביה ואת חמיה אילימא את אביה מאביה ואת חמיה מחמיה מאי איריא בת כהן אפילו בת ישראל נמי בתו בשריפה** [3] **וכלתו בסקילה אלא את אביה ברשות אביה ואת חמיה ברשות חמיה כמאן אי כרבנן האמרי נשואה יצאת לשריפה ולא ארוסה אי כרבי שמעון האמר אחת ארוסה ואחת נשואה בשריפה ואי כרבי ישמעאל האמר ארוסה יצאת לשריפה ולא נשואה את חמיה חנק הוא שלח רבין משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא כך היא הצעה של משנה לעולם כרבנן והכי קאמר כל שהוא למטה ממיתת אביה ומאי ניהו נשואה בת ישראל דאילו נשואה בת ישראל בחנק הבא במיתת אביה בשריפה כל שהיא למעלה ממיתת אביה ומאי ניהו ארוסה בת ישראל דאילו ארוסה בת ישראל בעלמא בסקילה הבא במיתת חמיה בסקילה מתקיף לה ר' ירמיה מידי למעלה למטה קתני אלא אמר רבי ירמיה לעולם**

ולא כרבי שמעון ולא כרבי ישמעאל ושקלו וטרו בה ודברים פשוטים הם. ואוקמא רבינא דהוא בתרא הכי לעולם כרבנן דאמרי ארוסה בת כהן בסקילה והנשואה בשריפה ואפיקן אימא הכי את אביה בסקילה כלומר זיינתה ברשות אביה והיא ארוסה בסקילה ברשות חמיה נשואה בשריפה. והאי דקתני את אביה בשרפה סירכא נקט. כלומר כל בת עם אביה בשרפה וכלתו בסקילה. שלח רבין משמיה דר' יוסי בר' חנינא כך הצעה של משנה. את אביה בשרפה ואת חמיה בסקילה והכי קאמר בת כהן כל שהיא לבטה ממיתת אביה ומאי ניהו נשואה בת ישראל אם דינתה דינה בחנק בת כהן נשואה שזינתה דינה בשריפה ככל בת שזינתה עם אביה שהיא בשריפה. וכל שמיתתה למעלה ממיתת אביה ומאי ניהו ארוסה דאלו ארוסה בת ישראל בסקילה הבא בבת כהן שזינתה ארוסה כמיתת כלה שזינתה עם חמיה בסקילה. ורבי אליעזר כרבנן סבירא ליה דאמר נשואה בת כהן יצאה לשרפה ולא ארוסה אלא ארוסה אפילו בת כהן בסקילה ואע"ג דרמי ירמיה מידי למטה ולמעלה קתני.

[6] והנה בגמרא איתא אליבא דרבנן דאינה מסלמת חומש יתולי דע"ש נכל בדברי רבינו ול"ל ולא חומש.

מסורת הש"ס

[6] נכ"מ: לכתוס', ולכתוס'. [1] (לקמן 5. ע"ש), [2] ועי' תוספות עמוד ב ד"ה לחמיו. [3] (יבמות ה. קיד. קידושין כח: לה: לו. מכות כ. תמורה ד:). [4] יבמות נט: סח: עז. תמורה ל. [5] (לקמן עה: עז. מז: חגיגה יח: יבמות ג. כריתות ה., [6] יבמות קח., [7] נ"ל דתמן), [8] תרומות פ"ו מ"ב (כריתות ז.). [9] (לקמן פו:). [10] נכ"מ: כותי.

תורה אור השלם

1. ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף:
ויקרא כא ט
2. ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה: ויקרא יח י
3. ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא: ויקרא יח יז
4. ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה הוא באש ישרפו אתו ואתהן ולא תהיה זמה בתוכבם:
ויקרא כ יד
5. ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל:
ויקרא כב יב
6. ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו:
ויקרא כב יג

הגהות הב"ח

(א) גם' קמ"ל ומאי שנא:

לעזי רש"י

אשוייד"א [אשוייד"א]. לסטות.

מוסף רש"י

ואין כיעלה בשריפה. אלא בחנק כשאר אשת איש (מכות ב.). **פנוי הבא על הפנויה** כו' עשאה זונה. דלגמילת זנות קרי ענה (תמורה ל.). **אתיא הנה הנה.** (לחיטורא, שכתו מאשתו וכן בת כתו יכא כנו יליפא מערות אשה ובתה לא אנלה, והרי כתו מאשתו בכלל בת אשתו, אבל כתו מאשתו לא משמעתא, דכתיב ערות אשה, ולשון איסור דעל ידי קידושין משמע, ונלי דחמנא בבת כתו יכא כנו מאשתו בכלל קרא ערות בת בנך או בת בתך, והכא לשון איסור לא כתיב, ואמתי כתו לא כתיב הכא, וילפינן בג"ש כתיב הכא בקרא דאנוסה כי ערותך הנה יכתיב בקרא אחרינא דאיסור אחרים הנה, מה בתם כתו בבת כתו, אף כאן בבת בבת כתו (יבמות ג. וכעי"ז חגיגה יא.). **אתיא זמה זמה.** לשריפה, כתיב הכא בבתו מאשתו זמה היא יכתיב בשריפה זמה היא בתם ישרפו, מה להלן שריפה אף כאן שריפה, יכתי מאשתו הא לפינן מהכא הנה מבת אשתו (יבמות ג.) מאחר שלמדת אנוסה מבעולה, ובבעולה כתיב זמה היא כמה דכתיב באנוסה דמי, ותזור ונמוך בה שריפה מאיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא כתם ישרפו אותו ואתהן לה בהנה הנה יהבר בזמה זמה, כתיב הכא כי ערותך הנה וכתיב בבת אשתו שארה הנה, מה להלן זמה עמו אף כאן זמה עמו, ובתר דאיתיקון זמה לאשר דיהיה ילפינן בה שריפה בזמה זמה (לקמן עה:). המשך מוסף רש"י בסוף המסכת

עין משפט נר מצוה

מז א ב מיי' פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין לד:
יז ג מיי' פ"כ מהלכות עדות הלכה י:
יח ד מיי' פ"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ה ופט"ו מהלי' סנהדרין הלכה יא סמג לאוין לז:
יט ה מיי' פי"ח מהלי' איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קפא טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח:
כ ו מיי' פ"י מהלכות תרומות הלכה יב:
כא ז מיי' פ"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ד ופט"ו מהלי' סנהדרין הלכה י סמג לאוין לז:

רבינו חננאל

אבר מר יכול אפילו חיללה שבת והא בחילול שבת בת סקילה היא מפקינן לה לשריפה לקולא. ואוקמא מתניתא דא לרבי שמעון היא דקסבר שריפה חמורה מהו דתימא נחמיר עליה ותידון בשריפה קמ"ל דלא ואקשינן ומאי שנא דאביה אם חילל שבת נידון בסקילה והיא בשריפה סלקא דעתך אמינא איהו אישתריא ליה שבת בעבודה במקדש כו'. יכול אפי' פנויה וכרבי אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה קמ"ל דבענין זנות עם דיקת הבעל לדברי הכל או אינו אומר את אביה אלא שזינתה עם אביה ודחי' האי מאי איריא בת כהן אפילו בת ישראל עם אביה בשרפה כדרבה דאמר אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה אתיא זימה זימה. פי' בבת בנו ובבת בתו כתיב הנה וכתיב באשתו בבת בנה ובבת בתה (כתיב) שארה הנה זמה היא, נמצא כה הנה זומה ובבת בנו ובבת בתו הנה יליף הנה מהנה מה אילו כתיב בהן הנה וזומה עמה. וכתיב קרא אחרינא ראיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא באש ישרפו אותו ואתהן האי זמה דכתיב הכא מופנה הוא לדין ממנו בכל מקום שכתב בו זמה בשרפה כמו אלו הנה נמצא כל אדם עם בתו ובת בנו ובת בתו וכולן דינו עמהן בשרפה ואמרינן סד"א מדגלי רחמנא בת כהן עם אביה בשריפה מכלל שבת ישראל עם אביה אינה בשרפה ולאפוקי מג"ש דיליף רבה קמ"ל דלא ואסיק' כי הא דתניא בת כהן שנישאה לישראל או אפילו לכותי ולחלל ולנתין ואכלה בתרומה משלמת קרן [6] וחומש ואם זינתה נידונית בשריפה ואע"פ שנתחללה: **אבר** מר ר' אליעזר אומר את אביה (היא מחללת היא) בשרפה ואת חמיה בסקילה. ואמרינן מאי את אביה ואת חמיה אילימא את אביה שזינתה מאביה ואת חמיה שזינתה את חמיה, מאי אתא ר' אליעזר לאשמעינן כולי עלמא לאשמעינן כולי עלמא ואפילו בת ישראל בתו בשרפה וכלתו בסקילה. אלא את אביה ברשות אביה כלומר ארוסה ואת חמיה ברשות חמיה כלומר נשואה כמאן לא כרבנן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com